

Дзвоник

№ 110

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 8 рік видання, травень, 2016 рік

1 червня – Міжнародний день захисту дітей

Дзвоник (Clopotel)

№ 110, 2016 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк,
Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Адреса редакції:

str. Radu Popescu 15, sect. 1
București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник завжди радо прислухається
до ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

Ліна КОСТЕНКО

Перекинута шпаківня

Плаче шпак уранці після зливи,
Де шумлять на греблі явори,
Що шпаківню вітер чорногривий
Перекинув денцем догори.
Борсаються бідні пташенята,
Як його зарадити біді?
Кліпають із п'ятьми оченятами:
– Випадемо, татку, що тоді?
Ще якби їм день чи півтора дні,
Ще якби їм днів хоча б із п'ять!
Бо вони ще зовсім безпорадні –
Падаючи, ще не полетять.
Як же, хлопці, хатку ви прибили,
Що її порушили вітри?!
Плаче шпак уранці після зливи,
Де шумлять на греблі явори...

Марійка ПІДГІРЯНКА

Червень і золота колісничка

Узяв червень колісничку золоту,
Та й захопив ще зірничку на льоту.
Ти, зірничко, скоресенько поспішай
Та сонечко ранесенько виряджай.
Дам я йому позлітоньку на той віз,
Бо він добру робітоньку має скрізь:
Купіленьку нагрівати в річечках,
Черешеньки наливати по садках.
Має вбрати зелен-квітом все село,
Щоб веселим тепле літо нам було!

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

(XXXVI)

День стиха схилився до вечірнього пруга. Петрусь відчував усе це сам у собі, немовби стояв серед літнього потоку, хвилі якого відчутно затишали, наганяючи невідхильно сумбурне відчуття терпкої боязні самоти, із якої навряд чи доведеться йому вибратись, бо все те, на що сподівався, кудись самочинно завіялось, не обіцяючи йому добрих передчувань, які б вселили в його душу чіткий розмисел. Одне було ясне: він залишився самотин, вирішувати мусить за своїм розрахунком, наражаючись щомить на неуніктиві несподіванки, що сам їх назбирав за цей сумбурний день, якого сам обрав, мов на нещастя. Влип, влип не через свою волю, а наче приворожений, зачаклований, позбавлений крихітки розсуду і глузду, як муха в насноване павутиння, із якого почерез всі перепони він мусить витіснитися. Одне, що тривожило його й гарячково непокоїло, було те, як він міг довіритися цьому дню. Все заповідалось так гарно, добре, і раптом ця переміна, що довела його сюди. До самотності. До самого з собою, бо служка цей якийсь несусвітній, з нього нічого не візьмеш, нічого певного не довідаєшся. Попри всю приязнь – він чужий, одним словом – лише холодний служка, від якого нічого більше не дізнаєшся. Петрусь стояв у глибокій упертій нерішучості, безпорадний у своїй несилі. Найбільше гнітило його відчуття самотності, покинутості, те, що не міг обмінятися з кимось розумним словом, яке б вивело його з цієї скрутно й водночас смішної ситуації. Хвиля за хвилиною ринули невпокійливі думки, але крім злості на себе, на свій дурний розум не приносили нічого втішливого для Петруся. Стояв – наче в запаморочливому отупінні, хоч красочком розуму шукав тісної пролазки вийти з дурного положення, яке сам наснував собі, а зараз змушений вийти з нього, розштовхнути глухі щілини безвиході. Сумні пасмуги снували перед його очима, наточуючи сумерковий надвечірній настрій у Петрусевої душі, та він втихомирював себе лагідними словами, які випокоджували його зранену душу. Зранену, бо вважав себе обманутим. А це нахлюпувало йому одержимості, віри у колись сказане батьком. Голос його тихим сплеском переливався в його стривожену душу й обіцяв надію. Петрусь у дивному, приємному замертвінні ловив ті відголоси і лагіднішава думками, ласкаво приємлював їх і оживив. Кудись дівалася терпка острога самотності, покинутості, чіткішав розум і щось теплою хвилиною навально вливалось і вливалось безборонно в його душу, доки отверезило його. Важко розтулив переповнені втому повіки. Сидів у фотелі й гарячковим поглядом шукав служку. Того не було. Тільки ярко світилися од сонця високі вікна. Такі лискучі, аж очі боліли.

– Чи хтось тут є? – запитав несміливо занепокоєний Петрусь.

– Аякже, я тут, – відповів служка, схилившись низько, готовий догодити.

– А дотепер де був?

– Тут, нікуди я не відлучався. Ви... трохи придрімали.

– Авжеж придрімав, – признався Петрусь, досаджуючи на себе. – Тут ще є хтось?

– А кого вам потрібно? – запитав невинно служка.

– Господар тут?

– Зараз немає.

– Себто як? Залишили нас самих із вами?

– Ми не самі. Я з вами. Чим можу догодити?

Петрусь оглянувся, довго промацуючи кожну білосніжну стіну. Чогось вартого особливої уваги не запримітив. Одні вікна світилися навдивовиж ясно, ніби не надвечір'я улягалось надворі. І це його стривожило.

– Не хвилюйтесь. У нас усе нормально.

– Як нормально? – кинув спересердя Петрусь.

– Ось прийшов я до вас, задрімав хвилю, бачу вас переді мною, і ви вважаєте, що все це нормально?

– Так, воно само по собі, – відповів спокійно служка.

– Може для вас, а для мене – ні!

– Гадаю, що ви праві. Та не треба зневірятись.

– Праві, праві, – вже змирено і якось байдуже, з ноткою сумної лукавої розчарованості відповів Петрусь. – І не гадайте, що я збираюся зневірятись.

– Не переживайте, у нас ще багато роботи.

– Якої?

– Самі побачите.

Петрусь підвів погляд і ще довго, довго дивився на служку. Чогось особливого не запримітив.

Йому, взагалі, не подобались такі безживні обличчя, на яких не можна було прочитати хоч би одного живого виразу, вирізнити рисочку отого живого, що таїться глибоко всередині, а виражається чи то блиском очей, чи мимовільним рухом, чи жестом безневинним. А цей служка стоїть перед ним, схиливши слухняно голову, і відповідає йому мовби чужими словами, в яких немає ніякого толку. Ще й про роботу нагадує, ніби він, Петрусь, цього не знав, а про головне, про гриби, – анічирк. А вони Петрусеві не дають спокою, весь час нагадують своїм духом, наче він засів у стінах цього будинку Павутинчиного брата і до самодуру розсіявся в повітрі й норовить Петруся до тих звабливих місць, щоб він до повноти набрався його й заспокоїв спраглу душу. А зараз все це лише розверджує й каламутить добрі наміри. Батько сказав би – бунтує. Хай би...

Людмила ДОРОШ

Крізь шпаринку в світ казковий...

Василька знову привезли в село до дідуся й бабусі, навіть якщо він цього не хотів. Чому ж не хотів, спитаєте ви, адже в селі завжди так весело, із сільськими дітлахами можна бігати по луках і долинах, рубати шаблею височезні бур'яни, уявляючи себе древніми лицарями, які через непролазні чагарники йдуть визволяти викрадену царівну? А тому, що Василько був не таким, як інші сільські хлопчачки. Він не любив гратися у війну, а любив тварин, природу. Йому було шкода рубати чагарники, адже вони живі і їм це болить. І тому сусідські хлопці вважали його дивакуватим і не запрошували до своїх ігор.

Хоча дідуся й бабусю він дуже любив, але ті не могли весь час проводити тільки з ним, бо в селі ж так багато роботи. Василько нудився, тинявся туди-сюди, аж поки одного разу не майнуло йому в голові вилізти на ту стару драбину, яка вела на горище літньої кухні. Колись там була хатинка його прабабусі.

– А що там, бабусю? – запитав хлопець.

– На нічого особливого, Васильку, різний непотріб, який роками ми там наскладали, а порядки навести було все ніколи. Немає там нічого цікавого, тільки пил та миші!

Але Васильку все одно хотілося на те горище, тож бабуся не утримувала його.

Ледь зміг відкрити хлопчина старі похилені набік двері горища. Боязко зазирнув у темряву – і побачив там невеличкий коридорчик, де на підлозі лежав торішній часник і цибуля. А далі, вглиб – ще одні двері. Коли Василько, обережно ступаючи поміж часником і цибулею, дійшов до тих дверей, вхідні двері зі скрипом зачинилися. Василько ледь не обімлів – йому згадалися історії з привидами та неспокійними душами, які непокоїть живих або просто живуть у старих хатах. Його серце шалено закалатало. Але напрочуд усім насмішкам хлопчачків, які називали його боягузом, Василько взяв себе в руки і потягнувся до тих, других, дверей. Двері були старі, тож отвору для ключів у ньому не було, щоб зазирнути туди, та й темно було. Василько повільно, ледь-ледь відчинив двері, і від несподіванки ледь не випустив ручку. З тієї шпаринки на нього полилося яскраве світло, яке спочатку його засліпило. Призвичаївшись із тим дивним джерелом світла, він побачив таке, на що аж ніяк не сподівався!..

Горище зовсім не було темним, повним порохи й непотребу місцем! Це був немов чарівний казковий світ, ясне світло наповнювало кожен куточок. Там панувала чистота й порядок, і було повно різних живих істот: зайчиків, ведмедиків, ляльок та багато інших іграшок. Було зрозуміло, що вони відмінно між собою розуміються, бо

Василько побачив вовка із козенятами, які весело сміялися й пили чай, ляльок, які катали на візочках маленьких зайчиків, ведмедика, який читав казки дерев'яному конику-гойдалці. Аж ось Василько побачив машину, якою грався, коли був геть маленьким, і яку залишив у бабусі, тому що в неї відламався кузов і колеса. Але зараз вона була справна і виглядала, мов нова. Не усвідомлюючи того, він потягнувся за машинкою, але як тільки двері відчинилися ширше, весь той казковий світ зник одним махом, і на його місці опинилися великі купи різних старих поламаних іграшок, потріпаних книг та уламки старих меблів.

Розчарований, Василько зачинив двері й хотів було спускатися з горища. «А що, як подивлюся у шпаринку ще раз?» – прийшла йому думка.

Знову обережно відчинив двері і приклав око до ледь помітного отвору. Казковий світ і далі продовжував своє існування, немов би його ніхто й не турбував хвилюку тому.

«Чудася, – думав Василько, спускаючись через деякий час із горища, – і ніхто й не повірить, знов казатимуть, що я дивакуватий, що мені приснилося».

А внизу його вже чекала схвильована бабуся, яка місця собі не знаходила.

– Що ти там стільки робив, Васильку? Я вже злякалася, чи не сталося тобі там чогось? Там же стільки різного мотлоху... – але зупинилася й недоказала, побачивши піднесене, щасливе обличчя онука.

– Бабусю, – нерішуче мовив Василько, який просто не міг утримати в собі того дива, яке з ним сталося, – а якщо я вам скажу, що там, на горищі, – дивний казковий світ, який живе своїм життям? Ви мені не повірите, правда? – і він усе їй розповів.

Бабуся якось дивно подивилася на онука, а потім і собі зізналася:

– Чому ж, голубе, повірю... Я теж, коли була маленькою, бачила казковий світ, про який ти мені розповідаєш, на горищі в моєї бабусі. Це сталося всього один раз у моєму житті, але я запам'ятала його назавжди. Кажуть, що тільки чисті душею люди можуть його бачити, обрані.

Василько нікому з друзів не розказав про той таємний казковий світ. Та й навіщо? Йому б все одно ніхто не повірив. Та й не потрібно було хлопчику, щоб йому хтось вірив. Він почував себе щасливим, обраним, особливим і сподівався, що ця дивовижна зустріч ще неодмінно відбудеться. І якщо не з ним – то, можливо, з його майбутніми дітьми, якщо вони матимуть чисте й добре серце.

Зоряна ЖИВКА

Тендітні долоньки травички...

Тендітні долоньки травички
Тягнуться до неба.
Можна сховати рукавички
І шалика вже не треба.
Небо, ніби очі дитини,
Усміхнено-привітне.
Сонцем завітчана днина –
Радісно-погідна.
Вітерець заклопотано-хмарний
Поспішає у справах, несеться...
Як же довкола гарно!
Весна у серці!

Олекса ПАЛІЙЧУК

Килимок

Простелився килимок
під самісінький горбок.
Розіслався перед нами
і аж грає кольорами.
Я підбіг до килимка:
чистота, поглянь, яка!..
То сьогодні засвіт-рано
дощик прав його старанно.
Кличу друзів до квіток:
«Пахне медом килимок!..
І послухайте уважно:
він сюрчить, гуде протяжно!..»

Отака в нас дивина.
Ось що виткала весна!

Леся ПРОНЬ

Конвалії

У конвалії листки
Заховали квіточки:

Білосніжні намистинки,
Як маленькі горошинки.
А пахучі!.. На весь ліс!
Я додому їх приніс.
Дарував своїй бабусі
І сестриченьці Ганнусі.

Наталка ПОКЛАД

Весняний вітер

– Звідки?
– Десь із далини.
– А як зветься?
– Весняний.
Він дива творити вміє:
землю збудить і зігріє,
вихори закрутить дужі,
висушить стежки й калюжі, –
й виткнуться – лиш не прогав –
чубчики зелених трав.

Наталя ЗАБІЛА

Квіти

Під віконцями
На сонці
У весняному саду
У земельку,
Як в постельку,
Я насіннячко кладу.
Сонце, смійся!
Дощик, лийся!
Линьте, краплі, до землі,
Щоб на грядках
У зернятах
Кріпли паростки малі.
Прийде літо,
Будуть квіти,
Будуть в мене восени
У віночку на голівці
Чорнобривці
Запашні.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Неймовірні пригоди Котигарбузенка

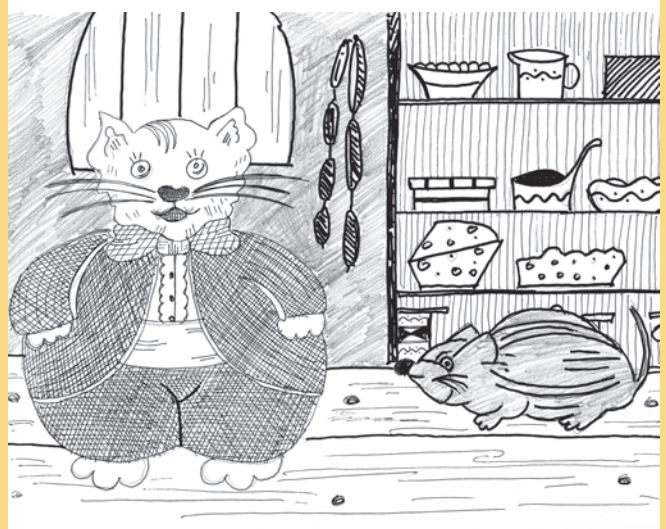
(Графічна дитяча оповідь за ідеєю Степана Трайсти)

(Продовження з попереднього числа)

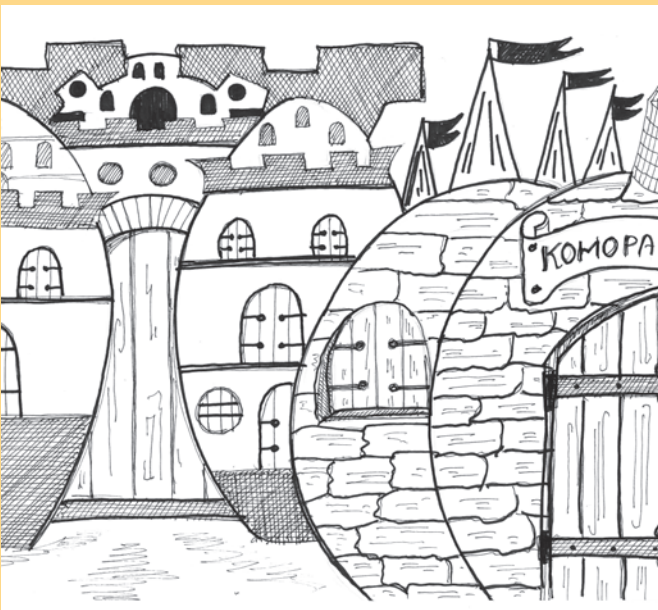
У лісах, аж попід гори,
Де ростуть гарбу-явори...
Живуть веселі й здорові
усі звірі гарбузові.

Гарбу-кіт Вусань Дурило
Й гарбу-мишка Хвостик Шило.

А в гарбузо-царському дворі,
У царській пишній коморі,

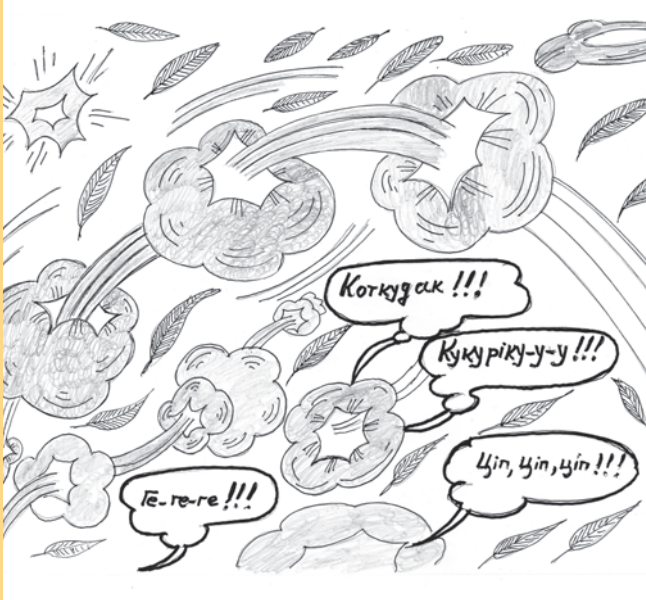

Забули про давні чвари,
Розкошують, мов бояри.
Ласують царської каші,
Молока куштують з чаші.

Аж ось і царське подвір'я, –
Повне гамору та пір'я, –

Скачуть, бігають і плачуть,
Гагають та коткудачуть –
Гуси, індики, та качки –
Скрізь пташиної балачки.

Бо тут гарбу-кури й квочки,
Милі півники-синочки.

А під тином, де не жарко,
Лежить гарбу-песик Тарко.
Але ж всякий ворог знає, –
Він Галицю охороняє.

Малюнки Степана та Михайла Трайсти

Марія ЧУБІКА

Подорож зеленим царством

Нещодавно я подорожувала із моєю внучкою до великого гарного міста. Як шанувальниця прекрасної природи, разом із малою я придивлялася до кожної рослинки, кожного куща та дерева, які колись добросердечний любитель природи посадив обабіч залізниці.

Вся навколишність така незрівнянно прекрасна, що не можна не любитися нею, і я мовила сама до себе: «Шкода, що не всі оцінюють твою красу, рідна землице!»

– Що ти сказала, бабусю? – запитала внучка.

– Я сказала: яка чудова довколишність, яка незрівнянна краса подарована нам Всевишнім Господом! Чи не так, люба?

– Так, бабусю, так, прекрасна! – відповіла вона.

Ми обидві не встигли насититися цією гарною навколишністю, а поїзд все мчав і мчав колією, обабіч якої росло багато різних кущів та дерев: високі стрункі смереки, верби, клени, буки, молоді дубки, явори, високі тополі, крислаті каштани та цвітучі яблуні й бузина.

– Бабусю, бабусю, а то що на гілках? – скрикнула дівчина.

– Дитинко, ті дерева – то старенькі ялиці, гілки яких убралися-уквітчалися коричневими шишками, немов навішеними гірляндами, – відповіла я.

– Дивися, дивися, бабусю, а тут білі квіти-свічі! – весело крикнула дівчина.

– Це крислаті каштани із завітливими на гілках квітами, які, мов свічі, красуються й усміхаються до нас та махають нам своїми гілками, мов ру-

ками.

– Боже, чому поїзд так швидко мчиться? Я ще не надивилася на ці квіти, бо вітер-гультай гойдає ними.

– Дивися, дивися на їхні листочки, – порадила я.

– Ой, які вони великі! Такі, як дідусеві долони! – додала внучка і помахала їм рукою на прощання.

– Дивися тут, – порадила я, – то білий і фіолетовий бузок слав нам свій запах і свою чарівну красу.

Коли поїзд вже піднімався крутими поворотами все вгору та вгору, то ми запримітили високі-високі гори, які ще були вкриті білим-пребілим снігом. Але то було дуже далеко.

За мить ми знову опинилися у зеленому царстві. Обабіч протікаючої річки красувалися стрункі високі верби, які, мов вартові, чатували, щоб, боронь Боже, якийсь браконьєр не посмів ловити рибу.

Далі ми опинилися у царстві високих тополь, густі сіруваті листочки яких тріпотіли від легенького вітру, немов перешіптувалися.

– Бабусю, бабусю, а це інші верби? – запитала вона.

– Ні, дитинко, це лози. Дивися, в них листочки мають сірий колір, – відповіла я.

А далі ми побачили кущі бузини, уквітчані білим цвітом, які тепер виглядали, мов наречені-молоді у білій фаті.

– Знай, моя люба, що їхнє біле суцвіття вживають для чаю від кашлю.

Поїзд все мчався і мчався в далечінь, залишаючи позаду села, ниви, поля...

– Ой, – враз крикнула я, бо побачила високі дерева кедрини, яких вже давно не бачила. А колись вони були і в нашому селі. Я зафіксувала в пам'яті місцевість. Це була станція в місцевості Чічеу.

Тут біля залізниці – кущі ліщини, на яких красуватимуться під осінь купами горішки, які дуже любляють маленькі білочки.

– Бабусю, а ти купиш мені білочку? – запитала Аллочка.

(Продовження на 10 сторінці)

Микола КОРСЮК

НАПРОВЕСНІ – БАЛ

Край берези при дорозі,
Де красується наш став,
Влаштувало панство-жабство
Небувалий ще тут бал.
Всюди шум і штовханина,
Бо на бал уся родина
Суне жаб'яча сюди,
Що аж місця не знайти, –
Ось і панство, і начальство
Все пузате, і мордате,
І пискате, і пихате,
Все у мундирах зухвальство
Виставляє на весь вид
Небуденний краєвид.
Будуть музика і танці,
Ще й незвичний карнавал,
Будуть танці, вигинанці
На весь жаб'ячий квартал.
Будуть бреньки-побрехеньки,
Добрії музичні дзвеньки,
Блазні будуть, акробати,
Ще й умілці жартувати,
Ходитимуть над ставом
По канату всі разом,
Всюди ляси, вихиляси
Та ще й мудрі баяндраси
І погляди дуже ласі.
Хто поскаче далі в млаці
Угадайте? Хто в цій казці
Появиться в смішній масці?
Буде жаба-диригент
Та ще син її – студент –
Гратиме на срібній скрипці,
Аж небеса стануть ближчі,
А сестра його на дудках
Мовитиме все при людях,
А їх батько – бас-соліст –
Розвеселить увесь ліс,
Аби товариство знало,
Що його вождем обрали.
Пішла б жабка танцювати,
Щоб рідню порадувати, –
Матір, батька і бабусю
Ще й свою сестричку Люсю,
Що стоять на бережку, –
Сльозу ронять переважку,

Бо у доні, як зима,
Сталася біда така:
Ще й мороз пекти не вмів,
Як не стало чобітків, –
Арлекіни, креоліни,
Пантоміми, мандоліни!
Блазні, танці, перетанці
Розпочались ще уранці,
Ще й такі смішні міми, –
Як їй бути між своїми?
Отож жабеня в відчаю
Покинуло свою зграю,
Притулилось край беріз,
Захлинулося од сліз,
Що не має чобітків,
Щоб порадувати батьків.
Та коли, здавалось, всьому,
Відомому та знайомому,
Надійшов уже кінець,
Звідкись враз прибився швець,
На весь край знаний мудрець, –
Сміхотун і реготун,
Баламут, та не брехун, –
І мудрець, як горобець, –
Недарма говорять – швець.
Він побачив жабеня,
Пожалів те серденя
Й запитав, яка біда?
Як почув, так зрозумів, –
І подався враз домів,
Чобітки йому скроїв,
І скроїв, і пошив,
Швидко хату полишив
На увесь сусідський див,
Жабеня щоб чобітки
Взуло швидко залюбки
І на бал, на карнавал,
Не влягло, і весь загал
Своїм танцем і підтанцем
Здивувало всіх обранців,
Новоселів, новобранців,
Аби весь люд, цей набрід,
Знав про весь жаб'ячий рід.

(Початок на 8 сторінці)

– Я подарую тобі одну білочку, бо тепер уже в нас їх є більше, а довгий період була лише одна, – відповіла я.

Коли вже ліси та пагорби залишилися позаду, то ми зачаровано дивилися на довгі-предовгі, як казали старожили, «скільки оком можна бачити», поля та ниви. Рівнини та рівнини.

– Божа благодать, – прошепотіла я, згадавши вислів моєї бабусі.

– Дивися, дивися, бабусю, – весело крикнула мала і я побачила, як дві козулі в коричневих шубках паслися біля залізниці. Вони вмить боязко обдивилися, але далі стали пастися у солодкій траві.

Далі зеленіли ниви, на яких красувалися озимина й пшениця, жито й овес, посіяні ще восени добрими роботящими господарями.

На пасовиськах – табуни рудих з білими плямами-латками корів, які смакують молодю траву, а увечері дарують своїм господарям тепле духмяне молоко.

– Які дивні корови! – крикнула внучка.

– Так, дитинко, у нас інша порода корів, але ці дають більше молока, – сказала я.

– Тоді купім і ми таку корову, – запропонувала дівчинка.

– А в нас корови є, дитинко, – відповіла я.

– Бабусю, а чому ті верби спустили гілки аж до землі? – запитала онучка.

– Вони називаються плакучими вербами, бо

колись їх залишив наречений, і від того часу вони сумують і плачуть за ним. А ти, дитинко, дивися на ці зелені поля, які звеселяють природу. На них зелені пшениця, жито та овес, посіяні ще восени добрими господарями.

Де-не-де ще чорніють виорані ниви, засаджені картоплею, засіяні кукурудзою, пшеницею та люцерною.

Далеко видніються села, оточені ґрунлями, а то й горами. Хати гарні, чепурні, де малі, а де великі, але землі – скільки оком видно, а не так, як у нас, по клаптику.

Селяни скошили сіно і тепер складали його у так звані жиряди, щоб просихало. А картоплю посадили рядами, загребли-накрили ґрунтом, а вона опісля виходитиме і вже де-не-де виднітимуться зелені стебельця. Я в думці похвалила тих селян, бо так у них менше праці, ніж у нас. Треба перейняти такий спосіб вирощування картоплі.

Як скоро пролетів гарний та цікавий день, і ми з внучкою й не зчулися, як вже завітав вечір і на небі визирнув щербатий місяць. Він усміхався та моргав до нас із висоти, немов хотів похвастатися, що тепер він буде освічувати нам дорогу. А по небу пливли біло-чорні кучеряві хмарки, немов човники. Кілька зірок весело блимали на широкому небі й танцювали довкола нього, аж поки, після опівночі, з'явилася Антарес – жовто-червона зірка, яка була наймилішою для Місяця. Танці продовжувалися, аж поки небо не побіліло і Місяць вже не замінило Сонце.

Прикмети червня

Червень – рум'янець року.

додолу, то косар – додому.

У червні весело жити: квіти цвітуть, солов'ї співають.

Коса любить брусок і сала кусок.

У червні на паші густо, а в коморі пусто.

Якщо у червні рідкий дощ буває, у вулику мед прибуває.

Червень тому зелениться, хто працювати не ліпиться.

Коли червень медовий, то рік не вельми хлібовий

У червні перша ягідка в роток, а друга в козубок.

Коли червень сухий – купуй пчілку, а мокрий – корівку.

У червні таке сіно, що й сама попадає, посолівши, в середу з'їла б.

Рум'яний вечір і сірий ранок – на хорошу погоду.

Червень каже: не коси. коса, доки роса, бо сонце пригріє – косар упріє, а коли роса

Червневий дощ почався при сході сонця – припиниться аж під вечір.

Ірина МОЙСЕЙ

Пригоди Марусі в дідуся й бабусі

Радість хату освітила,
Тішаться дідусь й бабуся,
Бо сьогодні приїжджає
Люба внученька Маруся.
Метушаться від раненька,
Все, як слід, приготвують,
Та не всі в подвір'ї й хаті
Радість їхню поділяють.
Враз принишк і зажурився
Кіт Мурко, як вчув новину,
Сів тихесенько край ґанку
І у спогади поринув.
Мурчик добре пам'ятає,
Хоч не скаржився нікому,
Та були такі моменти,
Що хотів тікати з дому,
Як його дівчисько прикре,
Наче ляльку, вповивало,
І на сміх котам сусідським
На візку його катало.
Як довідався пес Бровко
Про Марусині гостини,
То у пам'яті собачій
Зразу зринули картини:
Всім селом її шукають,
В розпачі дідусь й бабуся,
А в той час у Бровка в будці
Спить солодким сном Маруся...
Та гадаєте на тому
Закінчилися пригоди?
Непосидливе дівчисько
Встигло всім завдати шкоди.
І качкам є що згадати,
Як Маруся урочисто
Їм торік, ще каченятам,
Одягла усім намисто.
Про приїзд Марусин вчувши,
Квочка теж розхвилювалась
За своїх малих курчаток,
Бо якось вона дізналась,
Як Маруся-непосида
Даром часу не втрачала
І у мисці із водою
Плавати курчат навчала.
Але що візок чи будка,
Що там миска чи намисто,

Раз Маруся придивилась,
Як бабуся місить тісто.
Отже з наміром хорошим
Дівча яйця виносило,
Але борошна не мало,
Тож в піску їх замісило.
Та не всі приїзд Марусі
Насторожено сприймали,
Були і такі, що справді
Радо дівчинку чекали.
Ось, наприклад, кізка Іза,
Вона добре пам'ятала,
Хто в квітник пустив рогату,
Щоб квітками ласувала.
Ще раділа свинка Дуся,
Бо по-справжньому пишалась
Тим, що подруга Маруся
З нею у болоті гралась.
Хто із радістю у серці,
Хто із почуттям тривоги,
Так чекали всі Марусю,
Прислухались до дороги.
І нарешті таки вчули,
Як машина зупинилась,
Хвіртка рипнула тихенько
І наостіж відчинилась.
Дівчинка ввійшла білява,
Все довкола озирнула.
Хто це? Наче і Маруся,
Але не така, як була...
Погляд лагідний, привітний
І не звично так серйозний,
Пустотливість в ньому зникла, –
Запримітив зміну кожний.
Зглянулися Мурко з Бровком,
Але радість не відчули –
Ось і виросла Маруся!
Що? Пригоди всі минули?
Але що це? Раптом чують –
Хвіртка знову зарипіла
І мале хлопча, як вітер,
На подвір'я залетіло.
Пес і кіт аж стрепенулись,
У дворі здійснювся галас, –
Ні, пригоди не минули,
Бо нові почнуться зараз!..

Василина ГОЛОВЧУК

Іванків бізнес

Скрізь, куди тільки не повернешся, чуєш лише про бізнес та про бізнес. Хтось тільки що розпочав, а в декого вже й процвітає.

Це слово «бізнес» було нове для Іванка, і він спитав у батька, що воно означає.

Батько відповів:

– Якщо в тебе багато грошей, то щоб вони не застоювались у скрині, а приносили прибуток, відкриваєш підприємство, купуєш землю, на якій ростиш тварин, і це значить, що ти відкрив свій бізнес, а сам став бізнесменом.

Подумав Іванко і говорить сам до себе:

– Ось я вже давно мав свій бізнес і був бізнесменом, але не знав, що це так називається. Я мав чесно зароблені гроші, заколядовані, робив усякі комусь послуги, трудився, за що мені платили. Я клав їх у мою ошадну коробку, вибирав звідти, лише коли комусь позичав, і мені повертали з прибутком. Тепер відкрию свій бізнес, хоч і невеликий, але, як говорять у народі, – і велика ріка починає з малого джерела, а тоді сам стану бізнесменом.

Подумав і зробив. Купив кількох кроликів, справив для них клітку, забезпечив їжею і став доглядати їх. Незабаром кролики розмножилися. Через деякий час вже зміг їх продати й вернути вкладені гроші.

Лише одного разу до пізньої ночі грав у футбол із хлопцями, вернувся додому змучений, заснув і забув закрити хлів, де стояли клітки.

На ранок не знайшлося жодного кролика, навіть сліду від них. Скільки не допитувався, так і не дізнався, що сталося з ними. Повтікали кудись-то самі, чи хтось викрав їх? А, може, хто їх з'їв?

Ось так скінчився мій тільки-що розпочатий бізнес. Та нічого. Я так легко не здамся, а придумаю щось друге.

У нашої сусідки, із дівчиною якої я часом грався, у кімнаті під столом стояли на замку два чемодани.

Як завжди цікавий і допитливий, Іванко спитав у її мами, що там замкнули, а вона йому відповіла:

– У тім, маленькім, принесла лелека мою Марічку, там я замкнула її дитячу одежину і тримаю на пам'ятку. А той великий – порожній, лежить лише на згадку про хлопця, якого лелека не зміг сюди донести, бо був заважкий. Він впустив його

на землю і хлопчик помер.

На цей раз у Іванковій голові промайнула така думка: «Спіймаю лелеку, розпочну бізнес, розвизитиму дітей на замовлення, але не в чемоданах, щоб впускав їх лелека, а приготую пелюшки, щоб були легші. Спершу зроблю список клієнтів, які замовлятимуть дітей, скільки і кого вони хочуть: дівчинку чи хлопця».

Бабуся, якій Іванко розкрив свою таємницю, спочатку сміялася з нього, але все-таки допомогла йому з пелюшками.

– Чому смієтеся з мене, бабуся? Адже я чув, що так роблять багато людей. Перш, ніж купити коня, готують підкови.

Якось до нас прийшла сусідка і говорить до мами:

– Яка ти щаслива, що маєш до кого звернутися, з ким поговорити чи засміятися, не як я, самітня. Як тільки піде чоловік на роботу – говори із стінами.

Мама вийшла надвір, а Іванко швидко звертається до сусідки:

– Якщо схочете, то я вам допоможу мати дітей. І не одного.

Сусідка витріщила на мене очі і як розкритичилася:

– Чи не соромно тобі таке говорити мені?! Хіба я рівня тобі, чи що? Встидайся.

На її крик до хати заходить бабуся й звертається до неї, щоб утихомирити:

– Ну чому так розвелася, хлопець хотів допомогти тобі, думав зробити добрий сюрприз, а ти так розійшлася.

Скільки батьків сварять дітей і говорять, що якби мали кому їх віддати, то віддали б залюбки. Іванко почув це і хотів тобі допомогти.

На ці слова сусідка виходить із хати, а бабуся говорить мамі:

– Я піду до моєї тітки Анни, бо лелека майже прилетів до них.

Тож я вслід за нею, щоб піймати. Сів на сходах біля дверей і чекаю, слідкуючи уважно за дверима, щоб не вилетіла звідти лелечиха. Скоро прийшла сусідка. Зодягнули тітку і разом з дитиною посадили в машину, а лелека так і не з'являлася.

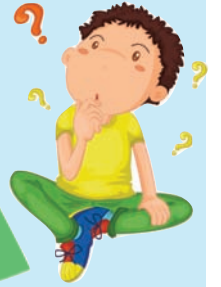
Тепер, коли я сторожував біля дверей до пізньої ночі, не впіймав її, а в неї гніздо так високо на стовпі, не вдається її спіймати.

Так скінчився мій ще не розпочатий бізнес. Нічого, обов'язково придумаю щось інше.

? Відгадай ?

Фіолетові фіранки
у світлиці та на ганку.
Фіолетові малята
весну люблять зустрічати.
(ижга!Ф)

Дзвіночки-перлинки на
ніжці тоненькій
Такі запашні і тендітні такі.
В широкому листі, немов у гіллі
Ховають від сонця голівки свої.
(Ковалі!)

Я квітка ніжна, як весна,
Я різні сукні маю.
Все літо пишна й запашна,
Я й осінь зустрічаю.
Буваю кольору зорі,
Лимона колір маю,
І снігу зимної пори,
І вишнею палаю.
(Троянда)

Лікувальну силу маю,
Жовтим цвітом розцвітаю.
Називають ключ весни!
Як я звуся? Ти скажи!
(Первоцвіт)

Втрачене слово

(білоруська казка)

Одружився хлопець. Взяв молоду не з свого села, а з далекого села зарічного. Пожили вони мало, чи багато, молодиця і каже чоловікові:

– Поїхав би ти, Іванка, мою матінку провідати.

Іванці що – запряг коня і поїхав.

Добре його зустріла теща. Картоплі на стіл поставила, грибочків солоних, пиріг з рибою. А потім налила в миску таке, чого він ніколи не вживав. Начебто кисить воно, начебто сластить, не густе, не рідке, не холодне, не гаряче... Смачне!.. Їв би та й їв! Дві миски Іванка висьорбав. І питає тещу:

– Мамо, а мамо! Це що ж ви таке наварили?

– Як що, зятьок дорогий! Кисіль це вівсяний. Невже не знаєш?

– Не знаю. У нас в селі такого ніхто не варить. А Параска моя вміє його варити?

– Чого ж не вміти? Вміє.

Ну, ще трохи погостював Іванка у тещі і відправився додому.

Їде і твердить: «Кисіль, кисіль, кисіль!»

А назустріч перехожий. Привіталися вони. Тільки Іванка вимовив «добрий день», вилетіло у нього з голови слово. Хоч убий, не згадати!

Почухав у потилиці і повернув до тещиною дому, благо недалеко відїхав.

– Мамо, а мамо! Так як та штука називається, що ви мене нею пригощали?

– Кисіль, зятьок, вівсяний кисіль!

Іванка зняв шапку і наговорив туди три рази: «Кисіль, кисіль, кисіль!»

Потім надів шапку і сказав:

– Тепер-то вже не забуду!

Півдороги проїхав і зустрівся з паном. Завернув коня прямо в калюжу, щоб панові дати дорогу, шапку за звичаєм зняв. Та як закричить:

– Ох, господи, втратив!

– Що ти втратив? – пан питає.

А Іванка трохи не плаче.

– Таку штуку занастив, що і за гроші не купиш!

Бачить пан, людина побивається.

– Ну, так шукай, – каже, – і я тобі допоможу.

Вони засукали рукави, стали в калюжі втрату шукати. Пан по-панськи шукає – делікатно, обережно пальцями по воді водить. А Іванка запустив руки в калюжу по лікоть, по дну шарить. Підняв мул та бруд, з водою перемішав.

– Ти що робиш? – докоряє пан. – Хіба так знайдеш? Збаламутив все, глянь тільки – не калюжа, а кисіль.

– А будь здоровий, паночку! – закричав Іванка. – Дякую! Відшукав ти мою втрату!

Скочив на віз і хлеснув коня.

Пан так і залишився на дорозі з розчепіреними руками. Потім покрутив головою і поїхав, куди їхав.

А Іванка вже до будинку підїжджає. Молода дружина вибігла йому розчинити ворота. Він їй з воза:

– Параско, а Параско, вмієш ти кисіль варити?

– Чому ж ні?

– Так біжи скоріше вари! А то я знову забуду, як він зветься.

Наварила Параска киселя, вони скликали гостей, пригостили на славу.

З тих пір у селі навчилися варити кисіль.

Все навколо зеленіє...

Слова Олександра Олеся

Музика Юрія Паращинця

Allegretto

Voice

1. Все нав-ко - ло зе - ле - ні - є, Річ-ка леть-ся і шу - мить,
 Ти-хо, ти - хо ві - тер ві - є І з тра-во - ю го - мо - нить.
 Ти-хо, ти - хо ві - тер ві - є І з тра-во - ю го - мо - нить.

1. Все навколо зеленіє,
Річка летиться і шумить.

Тихо, тихо вітер віє
І з травою гомонить.

2. Як тут всидіти у хаті,
Коли все живе, цвіте,

Скрізь дзвенять пташки крилаті,
Сяє сонце золоте?..

3. «Швидше, мамо, – черевички!

Глянь, як весело в саду!

Ти не бійся – до кринички

Я і сам не підйду».

Щиро скажи, котку

Слова народні

Музика Юрія Паращинця

Andantino

Voice

Щи-ро ска-жи, кот - ку, Чи вчи-нив ти шкод-ку? -Ні, біг-ме -
 це не я, Це ки-цю - ня мо - я По ко - мо - рам хо - дить,
 Лю-дям шко-ду ро - бить. Тре-ба ки-цю би - ти, Щоб вчи-лась ро -
 би - ти: Че - ре - вич-ки ши - ти, На ба-зар но - си - ти,
 Хлі-бець ку - пу - ва - ти - Ді - ток го - ду - ва - ти, Хлі-бець ку - пу -
 ва - ти, Ді - ток го - ду - ва - ти.

Іван ФРАНКО
(1856-1916)

Гріє сонечко! Усміхається небо яснее

Гріє сонечко! Усміхається небо яснее,
Дзвонить пісеньку жайвороночок,
Затонувши десь в бездні-глибині
Кришталевого океану...

Встань,
Встань, орачу! Вже прогули вітри.
Проскрипів мороз, вже пройшла зима!

Любо дихає воздух леготом;
Мов у дівчини, що з сну будиться,
В груді радісно б'єсь здорова
Молодая кров,
Так і грудь землі диха-двигась

Силов дивною, оживущою.
Встань, орачу, встань!
Сій в щасливий час золоте зерно!
З трепетом любові мати щирая
Обійме його,
Кров'ю теплою накормить його,
Обережливо виростить його.

Гей, брати! В кого серце чистеє,
Руки сильнії, думка чесная, –
Прокидайтеся!
Встаньте, слухайте всемогущого
Поклику весни!
Сійте в головах думи вольнії,
В серцях жадобу братолюбія,
В грудях сміливість до великого
Бою за добро, щастя й волю всіх!
Сійте! На пухку, на живу ріллю
Впадуть сімена думки вашої!

Земле, МОЯ всеплодющая мати

Земле, моя всеплодющая мати,
Сили, що в твоїй живе глибині,
Краплю, щоб в бою сильніше стояти,
Дай і мені!

Дай теплоти, що розширює груди,
Чистить чуття і відновлює кров,
Що до людей безграничную будить
Чисту любов!

Дай і огню, щоб ним слово налити,
Душі стрясать громовую дай власть,
Правді служити, неправду палити
Вічну дай страсть!

Силу рукам дай, щоб пута ламати,
Ясність думкам – в серце кривди влучать,
Дай працювать, працювать, працювати,
В праці сконать!

Дрімають села...

Дрімають села. Ясно ще
осіннє сонце сяє,
та холодом осіннім
вже в повітрі потягає.
Темно-зеленії садки
дрімають вже без плоду,
і тихо гріються хатки,
і греблі гнуться в воду.
Ще ліс не стогне тим важким
осіннім, довгим стоном,
і ще стрілою ластівка
звиваєсь над загоном.

Український вінок

(І граємося, і вчимося)

1. Відгадайте, про що йде мова у загадці?

*Ой цвіте на Україні красне літо,
Ой збирають чорноброві в гаю квіти,
В'яжуть стрічку й квіточку в стіжок,
Щоб до танцю вбратись в оберіг –
...(вінок)*

2. На українській землі вінок відомий здавна. На найдавніших зображеннях жінки-Богині вона у головному уборі з квітів, трав, зілля та гілля. Традиція вишлітання віночка дійшла до нас із сивої давнини. Змалечку бабусі вчили дівчаток вишивати й віночки плести, бо вірили, що віночки захищають людину від хвороб, згубного ока, недоброго духу. Наші прабабусі й секрети знали, які квіти збирати до віночка, у яких рослинних соках їх слід замочувати, щоб якомога довше вони зберігали свою свіжість. У народі кажуть, що той, хто вміє віночок вити, зможе й долю собі прихилити.

3. А чи знаєте ви, скільки повинно бути у віночку квітів?

(Усього в українському віночку 12 квіточок. Кожна з них – лікар і оберіг від "лихого ока").

4. Чи знаєте ви, які квіти влігали за традицією в український вінок? Що вони символізували? *(чорнобривці – щоб гарними на вроду були, чорнобривими; ніжна пелюстка маку несе в собі пам'ять роду; цвіт вишині та яблуні – символ материнської любові, калина – краси та вроди, мальва і півонія символізують віру, надію, любовисток і васильки – це символ людської відданості, самозреченості).*

5. Прочитайте і вивчіть напам'ять вірш Володимира Кленца «Український віночок».

*Зробила я віночок
Із квітів та стрічок,
Піду в нім танцювати
Веселий гопачок.
Віночок український*

*У райдушній красі.
У нього в нашій школі
Закохані усі.*

6. Український вінок, окрім безлічі квітів, обов'язково мав бути прикрашений стрічками. В'язати стрічки треба теж уміти і символи їхні знати. Які

символи стрічок знаєте ви?

(Найпершу у віночок, посередині, в'яжуть світло-коричневу стрічку – символ землі-годувальниці; пообіч від коричневої – жовті стрічки – символ сонця; за ними світло-зелені – символ краси і молодості; потім голубі, сині – символи неба і води, що дають силу й здоров'я; далі в'яжуть жовтогарячу – символ хліба; фіолетову – символ мудрості людини, малинову – символ душевності, щирості, рожеву – символ достатку).

7. Пограйтеся в українську народну гру «Чий віночок краший».

Дітей поділено на дві рівні групи. Кожна з них утворює коло. На слова або пісню вихователя:

*Взьмемось за руки,
Підемо на луки,
Там сплетем віночок,
Станемо в таночок.*

Діти беруться за руки і йдуть по колу вліво. На останні слова зупиняються, піднімають руки. Вихователь в цей час продовжує:

*Чий найкращий вінок,
Той і піде у танок.*

Після цих слів діти швидко опускають руки на плечі своїм сусідам. Вихователь зазначає, у якому колі діти швидко поклали руки на плечі і додержуються форми кола. Ці діти танцюють під будь-яку мелодію, а решта плече їм у долоні.

Підготувала Л. Дорош

Для юних художників

Зелені Свята або Трійця

(Сторінка народознавства)

Трійця вважається в народі одним з найбільших свят після Різдва та Великодня. Відзначають його у 7-му неділю після Воскресіння Христового і святкують три дні. Це свято на честь Бога-Отця, Бога-Сина і Духа Святого. У 2016 році воно припадає на 19 червня.

За біблійними переказом, на 50-й день після воскресіння Ісуса Христа люди, які молилися, побачили Святого Духа. Він вогненними язиками зійшов на апостолів після чого вони почали розуміти і говорити різними мовами, переповідаючи людям учення Божого Сина. Саме тоді апостол Петро сказав першу проповідь, в результаті чого покаялось кілька тисяч людей, що, повіривши в Ісуса Христа, приєдналися до апостолів. На місці зішестя було збудовано перший християнський храм. З того часу Трійця вважається початком народження християнської церкви.

Існує повір'я, що саме в цей день Господь створив нашу Землю і всю її засіяв зеленню. Тому всі християни відтоді прославляють процвітання природи. В Україні Трійцю вважають часом відновленого життя, зелені. В суботу, напередодні свята, люди прикрашають свої житла запашними рослинами, зеленими гілками, пахучими польовими квітами та створеними з них цікавими композиціями і вплетеннями у віночки. У багатьох домівках досі прийнято розкласти на підлогу або ставити у вазі так зване «зілля». Попередньо зелень (гілочки клена, липи) освячували у церкві. Підлога в домі замаювалася свіжою травою або лепехою (шуваром). На зелені свята мали бути замайовані не тільки хата, а й кожний куточок подвір'я, стайні, обори, пасіка, ворота. Ця традиція пов'язана з вірою в те, що зелень на Трійцю володіє особливою силою і може захистити від різного зла.

У неділю зранку люди вбиралися у святковий одяг і йшли до церкви, яка в цей день також була пишно оздоблена гіллям дерев і квітами. Після церкви дівчата і хлопці йшли

в ліс, де відбувалися ігри, хороводи, співи, танці, жарти, що тривали до самого ранку. Дівчата плели вінки та кидали у воду: якщо вінок тоне – це поганий знак, якщо пливе – усе буде добре, а якщо спиниться на місці – не скоро буде весілля. У цей день і ввечері ходили групами, бо боялися русалок, які виходили з води і гуртом справляли своє свято. За народними віруваннями, вони піснями чарували дівчат та хлопців, щоб залоскотати і затягти у річку.

Ще одним звичаєм в це свято було освячення полів старійшиною села, щоб уберегти їх від повеней і граду. А ще всі присутні діти й дорослі здіймали галас: били в калатала, дзвонили, співали, щоб «вигнати з поля злі сили». Наші прабабусі і прадідусі в цей день не давали худобі свіжу траву, не просівали через решето борошно в корито або бочку. За повір'ями, в домі не можна було підмітати до закінчення святкувань.

Підготовку до свята розпочинали ще з четверга. У народі говорили, що в цей четвер не можна ні дерева рубати, ні трави косити, ні зілля рвати, ні грядок полоти, щоб не потривожити коріння рослин: бо кожна рослина, потривожена в цей день, засихає.

Зелені Свята, крім усього іншого, були часом поклоніння душам небіжчиків, вшануванням предків. Адже у цей період починає цвісти жито, а за народними віруваннями, у час цвітіння хлібних злаків прокидаються померлі, які є охоронцями інтересів свого роду. До них і зверталися живі, щоб вони охороняли майбутній врожай. А щоб задобрити їх – приносили жертви, влаштуовуючи на гробках тризни.

Часи змінюються, однак багато народних традицій, пов'язаних з християнськими святами, відмінно збереглися до сьогоднішніх днів. Трійця не є винятком. У ці свята ми вдовольняємо одвічну потребу людської душі – спілкуватися з живою природою.

Підготувала Ольга Сенишин

Пишаємося нашими дітьми!

Дорогі діти!

Ось і одбуйніла повна трепоту та щебету пташиного радісна весна, а вже літо-літечко на порозі, а за ним швидко літні канікули. Чого тільки не замріяли ви, яких чарівних сподіванок, добрих пригод не чекаєте, щоб збулися. Адже на те й канікули, дозвілля, гарні дні відпочинку. Але й роботи водночас. Треба ж і батькам допомогти, дідусям та бабусям підсобити. Та ще надолужити те, що не встигли зробити. Ось хоч би прочитати гарну книжку, намалювати картину, вивчити пісеньку. Тож «Дзвоник» бажає вам міцного здоров'я, наснаги, гарного літнього неба. І багато-багато радості. Успіхів!

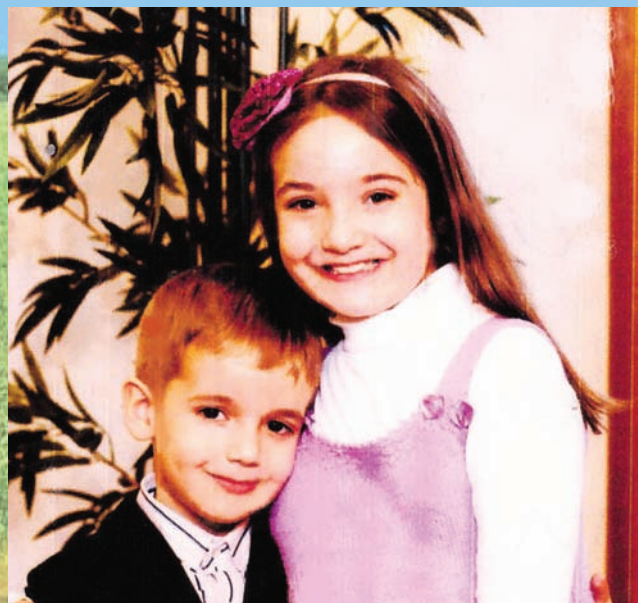
Давид та Андрій Шмуляк,
6 та 9 років,
м. Бухарест

Анна-Марія Шмуляк, (2 роки),
м. Бухарест

Чезарина Григорчук (6 років) та
Беатріс Писля (9 років), с. Негостина

Іван Джейсон Дубович (8 р.) та
Аліссія Іванка Дубович (10 р.),
Нью-Йорк, США